

ALS JULLIE HET VOOR HET ZEGGEN HADDEN...

KORTE OMSCHRIJVING

Er worden veel zaken besloten in Europa waar burgers niet altijd bij stilstaan. Ook zijn er zaken waar burgers al snel een mening over hebben zonder goed zicht te hebben op de gevolgen of op de verschillende belangen van landen. In deze opdracht krijgen de deelnemers het in groepjes voor het zeggen. Per onderwerp vraag je de groepjes om een mening te vormen over vijf stellingen en voor of tegen te stemmen.

Aansluitend wordt hen gevraagd nogmaals naar de voorstellen te kijken en zich in te leven in een andere rol. Staan zij nog steeds achter hun besluiten als ze vanuit een ander perspectief naar de vraagstukken kijken?

LEERDOEL

Deelnemers ervaren dat er verschillende afwegingen zijn om een besluit te nemen en dat belangen tussen landen soms kunnen botsen. Ook leren deelnemers voor- en nadelen van enkele Europese vraagstukken.

DUUR

30 minuten

BENODIGDHEDEN

- Een PowerPointpresentatie met alle vraagstukken
- Pen en papier per groepje

RONDE 1 STEMMEN

5 MIN PER STELLING

1. Vertel de groep dat zij even mogen vergeten hoe we het hebben geregeld met besluiten nemen in Europa. Vandaag mogen zij de baas zijn en kiezen wat zij willen. Zij mogen stemmen over verschillende vraagstukken. Bij een meerderheid van stemmen wordt het voorstel aangenomen.
2. Verdeel de deelnemers in groepjes van 4 à 5 deelnemers. Leg uit dat je straks vijf voorstellen laat zien en dat de deelnemers daarover in hun groepje gaan overleggen of zij voor of tegen stemmen.
3. Laat een voor een de vraagstukken zien. Leg elk vraagstuk kort uit met behulp van de uitgebreidere omschrijvingen in de handleiding (zie hieronder bij 'Overzicht stellingen').
4. Geef de groepjes de tijd om rustig onderling te overleggen over de 5 vraagstukken.
5. Loop vervolgens de verschillende vraagstukken langs en vraag de groepjes te stemmen. U vraagt per groep de handen omhoog te steken (als zij voor zijn). U telt de handen. Het kan zijn dat de ene groep groter is dan de andere groep. Mocht hier een opmerking over komen, kunt u vertellen dat dit in het echt ook zo is met verschillende groottes van fracties.

Vraag als moderator naar de motivaties om voor of tegen te stemmen. Breng een discussie op gang door de argumenten van de tegenstemmers voor te leggen aan de voorstemmers en andersom.

Tip: mochten deelnemers binnen een groepje verschillend willen stemmen, dan kunt u aangeven dat ook dit in de praktijk voorkomt. Uiteindelijk stemmen volksvertegenwoordigers zonder last en ruggenspraak en mogen zij dus afwijkend stemmen van hun fractie.

OVERZICHT STELLINGEN

1. De Europese Unie heeft nu 28 landen. Er zijn landen die graag ook bij de EU willen horen, zoals Albanië en Kosovo. Is de Europese Unie niet al groot genoeg? Of vinden jullie het juist goed om groter te worden?

Vraag 1. Mag de Europese Unie nog verder groeien en meer landen toelaten?

2. De Europese Unie heeft op dit moment geen Europees leger; ieder land heeft zijn eigen leger. Sommige landen willen een Europees leger oprichten. Zo kunnen we Europa beter beschermen. Of is het juist belangrijk dat alle landen zichzelf kunnen beschermen?

Vraag 2. Moet er een Europees leger komen?

3. Er zijn veel mensen van buiten de EU die een beter bestaan hopen te krijgen in Europa. Op dit moment verblijven veel asielzoekers in Italië en Griekenland. Er zijn veel plannen gemaakt om de mensen die echte vluchtelingen zijn eerlijk te verdelen over alle landen van de Europese Unie. Maar er zijn landen die de afspraken niet nakomen omdat ze niet te veel vluchtelingen in hun land willen. Wat vinden jullie? Moeten de vluchtelingen eerlijk worden verdeeld over de landen? Of mogen landen dat zelf bepalen?

Vraag 3. Moet de EU besluiten hoeveel vluchtelingen elk land moet opnemen?

4. Stel je voor dat je het als land niet eens bent met een besluit. In speciale gevallen kun je dan een veto uitspreken. Het besluit gaat dan niet door, ook al zijn alle andere landen wel voor. Sommigen willen dit vetorecht afschaffen. Het gebeurt namelijk regelmatig dat een land het ergens niet mee eens is. Het gevolg is dat er veel voorstellen de prullenbak in gaan, terwijl die misschien wel goed zouden zijn geweest voor de meeste landen in Europa. Maar ja, het recht van een land om zelf te kunnen beslissen is ook belangrijk. Wat vinden jullie?

Vraag 4. Moeten landen een vetorecht houden?

5. Er gaat in Europa veel geld naar de boeren. Veel inwoners verdienen hun brood met hun werk in de landbouw. Zij gebruiken nu onkruidverdelgers om er voor te zorgen dat hun gewassen niet worden overwoekerd door onkruid. Een veelgebruikte onkruidverdeler is Roundup. Tegelijk met het verdwijnen van onkruid door dit middel, verdwijnen er ook insecten. Sommige soorten worden met uitsterven bedreigd. Ook kan Roundup kanker veroorzaken bij mensen. De Europese Unie heeft in 2017 besloten dat het middel nog 5 jaar gebruikt mag worden. Daarna wordt er weer een besluit genomen. Wat vinden jullie?

Vraag 5. Moet het gebruik van Roundup vanaf 2023 verboden worden?

5. Laat (weer) de dia met alle stellingen zien. Leg uit dat de deelnemers nu opnieuw hun mening over de vraagstukken mogen geven, maar dat ze deze keer geen inwoners van Nederland zijn, maar zich moeten inleven in iemand anders.

Tip: U kunt deze ronde ook integreren in ronde 1 door als moderator de vraag op te werpen in de trant van: 'en stel dat u boer bent...?' of 'en stel dat u in Italië woont?'

- *Vraag 1.*
Rol: je hebt heel veel familie wonen in het land wat zich wil aansluiten.
- *Vraag 2.*
Rol: je woont in Litouwen (EU-land) en ervaart dreiging van de Russen¹.
- *Vraag 3.*
Rol: je woont in Italië.
- *Vraag 4.*
Rol: je woont in een land waar vaak anders gedacht wordt over zaken dan in de andere Europese landen.
- *Vraag 5.*
Rol: je bent boer.

6. Vraag per vraagstuk aan enkele groepjes of hun mening zou veranderen als hun woonplaats of rol anders zou zijn.

7. Concludeer dat het onoverkomelijk is dat belangen soms botsen. En dat er daarom soms onenigheid is over de **inhoud** van een besluit, en soms ook over de vraag **of** de Europese Unie wel over dat onderwerp moet/mag beslissen. Het nemen van besluiten duurt daarom ook vaak lang: er zijn altijd veel meningsverschillen, zowel tussen landen (in de Europese Raad/Raad van de Europese Unie), als tussen politieke partijen (in het Europees Parlement).

---

¹ <https://www.ad.nl/politiek/ank-bijleveld-wil-meer-geld-en-gaat-op-pad-met-meneer-van-de-centen~abeebc83/>

OVERZICHT STANDPUNTEN POLITIEKE PARTIJEN PER VRAAGSTUK

	Voor uitbreiding EU	Instellen Europees leger	Vluchtelingen eerlijk verdelen	Veto afschaffen	Roundup niet meer gebruiken
CDA	Uitbreiding geen doel op zich	Oneens: samenwerking tussen landen	Eens	Eens	*
PVV	Oneens	Oneens	Oneens	Oneens	*
D66	voorzichtig uitbreiden	Eens	Eens	Eens	*
VVD	Uitbreiding geen doel op zich	Oneens: samenwerking tussen landen	Eens	?	*
PvdA	Voorzichtig zijn met uitbreiden	Eens	Eens	Oneens	*
GroenLinks	Uitbreiding geen doel op zich	Oneens: samenwerking tussen landen	Eens	Onduidelijk. Meer macht brengen naar het Parlement en burgerinitiatieven	Eens
SP	Oneens. En uitbreiding d.m.v. referendum	Oneens	Eens	Oneens	*
CU	Oneens	Oneens	Eens	Oneens	*
SGP	Oneens	Oneens	Eens	Oneens	*
PvdD	Oneens	Oneens	Eens	Oneens	Eens

Tabel met standpunten van politieke partijen over de genoemde vraagstukken.

Een vraagteken staat voor: 'standpunt is onduidelijk'.

*Bij het vraagstuk Roundup is het lastig om een goed beeld te geven van de standpunten van alle partijen aangezien er de laatste tijd veel ontwikkelingen zijn ten aanzien van onderzoeken over Roundup.

ACHTERGRONDINFORMATIE BIJ 'ALS JULLIE HET VOOR HET ZEGGEN HADDEN...'

VRAAG 1 - MAG DE EU NOG VERDER GROEIEN EN MEER LANDEN TOELATEN?

De uitbreiding van de Europese Unie is een proces waarbij nieuwe staten toetreden tot de Europese Unie. Het proces begon met de oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal door België, de Bondsrepubliek Duitsland, Frankrijk, Italië, Luxemburg en Nederland in 1952. Sindsdien is de Europese Unie zeven keer uitgebreid en sinds de laatste uitbreiding met Kroatië in 2013 heeft zij 28 lidstaten.

Anno 2015 zijn er toetredingsonderhandelingen gaande met enkele staten. Het proces van uitbreiding van de EU wordt ook Europese integratie genoemd. (Hoewel deze term ook gebruikt wordt voor de intensivering van de samenwerking tussen EU-lidstaten waarbij nationale regeringen steeds meer macht overdragen aan gecentraliseerde Europese instituten.)

Om toe te kunnen treden tot de Europese Unie moet een land voldoen aan enkele economische en politieke voorwaarden die bekendstaan als de Criteria van Kopenhagen (genoemd naar de top in Kopenhagen in juni 1993). Enkele eisen zijn: een stabiele democratische regering met respect voor wetten en de daarmee samenhangende vrijheden en instituten. Volgens het Verdrag van Maastricht moet elke lidstaat en het Europees Parlement ermee instemmen dat een nieuw land toetreedt.

Bron: https://nl.wikipedia.org/wiki/Uitbreiding_van_de_Europese_Unie

VRAAG 2 - MOET ER EEN EUROPEES LEGER KOMEN?

Het plan voor een gezamenlijk Europees leger kwam in 1950 van de Franse minister-president René Pleven. De West-Europese landen waren het er namelijk over eens dat Duitsland de mogelijkheid geboden moest worden om zich te beschermen tegen de Sovjet-Unie. Met de Tweede Wereldoorlog nog vers in het geheugen, voelden ze er tegelijkertijd echter weinig voor om Duitsland weer een eigen leger te gunnen. Het plan van Pleven, een voormalig minister van Defensie, was een geschikte oplossing. Met een gemeenschappelijk leger kon de Bondsrepubliek zich verdedigen maar tegelijkertijd ook in de gaten gehouden worden doordat de generale staf samengesteld werd door de deelnemende landen.

Het plan voorzag in de oprichting van veertig divisies in Europees verband, die de legers van Frankrijk, de Bondsrepubliek Duitsland, Nederland, België, Luxemburg en Italië zouden moeten vervangen. Het Verenigd Koninkrijk was niet bij de plannen betrokken, omdat men daar de verplichtingen tegenover de NAVO, de Verenigde Staten en het Gemenebest de prioriteit gaf. Pleven noemde dit nieuwe leger de EDG, de Europese Defensiegemeenschap. Met de defensiegemeenschap zou tevens de Europese Politieke Gemeenschap (EPG) geboren worden. Deze zou zorgen voor een gezamenlijke Europese buitenlandse politiek.

Op 27 mei 1952 werd in Parijs het EDG-verdrag ondertekend door de deelnemende landen. Het verdrag is echter nooit van kracht geworden, doordat het Franse parlement het verdrag op 29 en 30 augustus 1954 afwees met 319 tegen 264 stemmen.

https://nl.wikipedia.org/wiki/Europese_Defensiegemeenschap

Praktische samenwerking

Ondanks alle kanttekeningen bij een Europees leger werken nationale krijgsmachten van Europese landen in de praktijk volop samen. Want ook al verspreidde de Belgische generaal Thys een spottende cartoon over EU-bureaucraten, intussen knoopt hij nauwe banden met Frankrijk aan. België gaat komend decennium Franse gevechtsvoertuigen kopen en soldaten op dezelfde manier trainen als bij hun zuiderburen. Dan kunnen Belgische eenheden in de toekomst als onderdeel van een groter Frans geheel vechten. Want echt zelfstandig optreden is voor een klein land niet meer haalbaar, zo beseffen de Belgen.

Onder het vernis van retoriek over Europese legers is dit de manier waarop defensiesamenwerking vorm krijgt: kleine groepjes landen die bij elkaar in de buurt liggen kijken op praktische wijze hoe zij samen kunnen trainen en vechten.

Een Nederlands marinefregat zal de komende jaren bijvoorbeeld onderdeel uitmaken van het vlootverband dat een Brits vliegdekschip beschermt. Het voordeel van deze informele werkwijze is dat het minder uitmaakt of een Europees land nou lid is van de NAVO of van de Europese Unie.

<https://www.trouw.nl/democratie/iedereen-wil-wat-anders-van-een-europees-leger~a3504338/>

VRAAG 3 - MOET DE EU BESLUITEN HOEVEEL VLUCHTELINGEN ELK LAND MOET OPNEMEN?

In 2015 was er een relatief sterke stijging van het aantal asielzoekers dat naar Europa kwam. Zij kwamen met name via de Balkan en de Middellandse Zee. Het geweld in Syrië en Libië wordt gezien als de oorzaak voor deze toename van het aantal vluchtelingen in Europa. De lidstaten maakten afspraken over de opvang en het versterken van de grensbewaking, maar er is nog altijd verdeeldheid over één gezamenlijke aanpak voor de komst van deze migranten.

De Oost-Europese landen hadden moeite met de komst van asielzoekers en sloten hun grenzen of vingen vluchtelingen onder slechte omstandigheden op. De vluchtelingenkampen in Zuid-Europese landen raakten overvol. Er kwamen afspraken over het eerlijk verdelen van de vluchtelingen over de lidstaten, maar deze werden niet nageleefd. In 2016 werd met Turkije een vluchtelingendeal gesloten om het aantal asielzoekers dat naar Europa komt, terug te dringen.

Het aantal asielaanvragen in Europa is na 2015 bijna gehalveerd. Wel zijn er in landen als Italië en Griekenland nog altijd problemen bij de opvang van asielzoekers. De Europese Unie kijkt momenteel over de grenzen voor structurele oplossingen. Er wordt gesproken over 'ontschepingsplatforms' in Noord-Afrikaanse landen, waar bootmigranten buiten de EU hun asielprocedure doorlopen.

https://www.europa-nu.nl/id/vhcmelu5xgfm/europese_maatregelen_in_verband_met

Vluchteling, Asielzoeker of migrant: verschillende termen

Er is veel debat en onduidelijkheid over wanneer iemand een vluchteling, asielzoeker of migrant is. De termen worden vaak door elkaar gebruikt, en vluchtelingen krijgen ook vaak het label van 'economische migrant' of 'gelukszoeker'. Hieronder een korte uitleg van de verschillen:

- **Wanneer ben je een vluchteling?**

Een vluchteling is een persoon die gedwongen zijn of haar land is ontvlucht vanwege oorlog, geweld of vervolging, in veel gevallen plotseling en zonder voorafgaande waarschuwing. Zij kunnen niet naar huis terugkeren totdat de omstandigheden in het land van herkomst veilig zijn. Redenen voor vervolging kunnen zijn: godsdienst, politieke overtuiging, seksuele voorkeur of het behoren tot een bepaalde etnische groep.

Een officiële instantie zoals de overheid of de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties bepaalt of een persoon die internationale bescherming zoekt een vluchteling is volgens de definitie van het Vluchtelingenverdrag. Zij die de vluchtelingenstatus krijgen worden beschermd door internationale verdragen en overeenkomsten. Vluchtelingen in Nederland krijgen de kans om wettig permanente inwoners en uiteindelijk burgers te worden.

- **Wanneer ben je een asielzoeker?**

Een asielzoeker is iemand op de vlucht die internationale bescherming zoekt, maar van wie nog niet bepaald is of hij of zij officieel aanspraak mag maken op de vluchtelingenstatus. Een asielzoeker kan alleen bescherming aanvragen in het land van aankomst, wat betekent dat zij een grens moeten oversteken om asiel aan te kunnen vragen. Vervolgens moeten ze kunnen bewijzen dat ze voldoen aan de criteria om beschermd te worden als vluchteling. Mensen die aan een grens arriveren worden soms 'illegale' vluchtelingen of migranten genoemd, maar het oversteken van een internationale grens om asiel aan te vragen is *niet* illegaal. Volgens internationale afspraken moet iedere asielaanvraag op zijn minst gehoord worden middels een asielprocedure.

In Nederland beslist de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) of een asielzoeker wordt erkend als vluchteling. Asielzoekers die als vluchteling worden erkend krijgen de 'vluchtelingenstatus'; zij worden in Nederland ook wel statushouders of vergunninghouders genoemd.

- **Wanneer ben je migrant?**

Migratie is een brede term voor verhuizen van plek naar plek binnen of buiten landsgrenzen, bijvoorbeeld vanwege (seizoensgebonden) werk, opleiding of trouwen met een (buitenlandse) partner. De meeste migranten worden niet gedwongen hun thuisland te verlaten, maar vertrekken in de hoop op betere kansen. Zij zijn vrij om terug te keren naar huis wanneer ze willen. Veruit de meeste migratie verloopt via reguliere routes met geldige reisdocumenten en studenten- en werkvisa. Soms worden mensen die een grens oversteken onterecht als migrant bestempeld terwijl ze in feite asielzoekers zijn: zij leven met gegronde angst voor vervolging als ze naar huis terug zouden keren.

Bron: <https://www.vluchteling.nl/nieuws/2018/7/vluchtelingen%2C-asielzoekers%2C-migranten%3A-wat-is-het-verschil>

VRAAG 4 - MOETEN LANDEN EEN VETORECHT HOUDEN?

De Europese Raad stemt met eenparigheid van stemmen.

Eenparigheid van stemmen wil zeggen dat een voorstel alleen aangenomen kan worden wanneer geen enkele lidstaat tegen het voorstel stemt, én alle lidstaten een stem uitbrengen. Dit wordt ook wel unanimitieit genoemd. Bij afwezigheid van een lidstaat kan een voorstel niet worden aangenomen.

Een lidstaat kan zich onthouden van stemming. Daarmee blokkeert die lidstaat de besluitvorming niet. Wel moet de meerderheid van alle lidstaten een stem uitbrengen, anders kan er geen besluit genomen worden.

Onthouding bij gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid

Wanneer een lidstaat zich van stemming op dit terrein onthoudt, blokkeert die lidstaat de besluitvorming niet. De lidstaat is dan niet verplicht het genomen besluit toe te passen. Het lidstaat mag echter geen acties ondernemen die tegen de geest van dat besluit indruisen. Dit heet 'constructieve onthouding'.

Wanneer één derde van de lidstaten, óf de lidstaten die tezamen ten minste één derde van de totale bevolking van de EU vertegenwoordigen, zich onthouden van stemming, dan kan een besluit niet genomen worden.

Beperkte samenstelling van de Raad

Op sommige beleidsterreinen doen niet alle lidstaten mee. In die gevallen mogen alleen de lidstaten op wie het voorstel betrekking heeft een stem uitbrengen. De overige lidstaten tellen en stemmen niet mee.

Bron: https://www.europa-nu.nl/id/vh75n47fr4ub/raad_besluit_met_eenparigheid_van?ksel=n3

VRAAG 5 - MOET HET GEBRUIK VAN ROUNDUP VANAF 2023 VERBODEN WORDEN?

November 2017: Het besluit om de vergunning met vijf jaar te verlengen is een compromis. Spanje en Nederland waren, net als de Europese Commissie, aanvankelijk voor een verlenging van tien jaar. Er waren minstens zestien voorstemmers nodig. Maandenlang lukte het niet om die gekwalificeerde meerderheid te krijgen.

Het Europees Parlement sprak zich onlangs met een krappe meerderheid uit voor een geleidelijke uitfasering in de komende vijf jaar.

Bron: <https://www.volkskrant.nl/economie/eu-compromis-omstreden-onkruidverdelger-roundup-blijft-voorlopig-toch-verkrijgbaar~baf24ab7/>

Roundup is een onkruidverdelger van Monsanto. Het is een van de meest gebruikte bestrijdingsmiddelen ter wereld, en is al sinds 1974 op de markt. Het wordt veel gebruikt in de landbouw, maar consumenten kunnen het ook bij tuincentra kopen om onkruid in hun tuin te bestrijden.

Een van de actieve bestanddelen in Roundup is de stof glyfosaat. Daarover is wereldwijd veel te doen omdat het giftig zou zijn, al stellen Europese en Amerikaanse autoriteiten dat het veilig te gebruiken is.

Bron <https://nos.nl/artikel/2245659-miljoenenboete-voor-monsanto-bedrijf-wist-al-jaren-van-mogelijk-gevaar-roundup.html>